

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 208.

V Ljubljani, v sredo 10. septembra 1884.

Letnik XII.

Konservativno ali liberalno.

Ktera politika je kmetu ugodnejša, konservativna ali liberalna? Vprašanje se bo marsikomu na prvi pogled nekako odveč zdelo, kajti kmet nima časa, da bi politiko vganjal. Res je to; toda pripoznavati pa vendar mora to ali ono, da ene stranke se le mora poprijeti, konservativne ali liberalne; te ali druge, drugače bi ob času volitev pač ne vedel ali na levo ali na desno, temuč bi taval kakor zbegana ovca iz enega kota v drugega ter bi glasoval kakor bi mu drugi narekovali. Tak volilec bi ne bil več samostojen mož, ki voli po svojem prepričanju, temveč podoben možicu, ki ga ima fantič na nitki ter ga cuka, kakor mu je drago. Kolikor toliko kmetu že še vedno ostaja časa, saj ob nedeljah in praznikih, da se s svojimi sosedi pogovori o tem in onem. Pri tej priložnosti se posebno radi pečajo s tako znano mednarodno politiko, ali bo vojska ali mir, kako je ta ali oni cesar ali kralj mogočen, koliko se plačuje tukaj davka, koliko ondi.

Domača ali notranja politika ravno kmeta premalo zanima. Vzrok temu so časniki sami, ki jo suhoparno in kakor žaganje pusto sestavljajo, deloma tudi tisti čitatelji, ki jo po deželi kmetom razlagajo. Vešč in razumen čitatelj bo tudi iz še tako pustega političnega ovenjaka napravil vžiten košček; nevkretnežu se pa tudi najmičnejše pisan članek pod okornimi prsti pokvari, da se ljudem zdehati pri poslušnji ali branji začinja. Ker smo toraj že pri nedeljskem političnem predavanju, mislimo pač, da je umestno staviti vprašanje, kakošna naj bo politika, ki naj se našemu kmetu razlaga? Konservativna ali liberalna? Odgovor na to nam je: konservativna, in ta za to, ker je kmet sam vsled svojega položaja konservativen, ker je celó njegovo življenje konservativno, ker se on povsod pri vsem svojem početju, pri svojem dejanju in nehanju kaže odločnega konservativca. Kar je toraj konservativnega, naj se s konservativno hrano hrani, da tudi konservativno ostane. Le v konservativizmu je moč in obstanek našega kmeta, liberalizem s svojimi mestnimi šegami in navadami spravlja ga na kant. Kakošni korenjaki so bili naši dedje, ne rečemo pred 200 leti, ampak recimo le pred 50 leti, kedar so se še krepko držali starih prirojenih jim običajev, in kako puhli smo mi proti njim, ker nas je liberalizem že preveč oblizal, čeravno se še na površini konservativizma s trudom ohranimo. Kmet mora toraj, ako se hoče ohraniti, konservativen ostati. To ga uči vsakdanja skušnja. Tega tudi ni treba dokazovati, le raje pristavimo: Glej sad liberalizma.

Pa tudi tu drugega ne rečemo, kakor le vprašamo: Ktera načela kmeta pač bolj osrečujejo, konservativna ali liberalna? Kteri se ne šteje med mlade, najmlajše gospodarje ter ima kakih 60 ali več let, da se lahko spominja, kako je pred bilo, dokler so verska načela kaj veljale in kako je zdaj, ko malo ali skoraj nič ne veljajo, ta bode tudi vedel, kaki razloček je med nekdanjim in zdajnjim časom.

Naj si toraj kmetiški volilec dobro premisli, kedo in kako načelo: konservativno katoliško ali liberalno brezversko jih zamore osrečiti (izveličati že nočemo reči). Zatoraj kmetovalci, obrtniki in trgovci, sploh vsi, ki ne živite od podedovanega ali sumljivo, celo hudobno pridobljenega premoženja, pomislite — pomislite kaj vas in vaše otroke zamore osrečiti. Konservativizem ali liberalizem!

Poročilo

c. kr. stavbenega svetnika g. Franca Potočnika
gledé napeljave zdrave vode za pitje in kuho po
Ljubljani.

(Dalje.)

Vesoljni pad ali pritisk na višavo dobili bomo blizo tako-le:

Po generalštabnem zemljevidu ima Št. Vid nad Ljubljano višavno koto 318 metr.

Šentvid bo pa, kakor se mi zdi, nekoliko višje, kakor pa so studenci, katerih iščemo; zatoraj hočemo si vzeti med Šentvidsko koto 318 in Žapuško, ki 311 znaša, srednjo koto s 314.5 "

Nasproti temu imamo:

koto Ljubljanskega kolodvora	298.2
" Hradeckijevega mostu .	291.7
" frančiškanskega mostu .	291.5
" mesarskega mostu .	290.3
" šempeterskega mostu .	290.1
skupaj .	1461.8

srednja kota je 291.9 "
in toraj pad = H znaša . 21.6 metr.

Opomniti moram, da so te številke, kakor tudi naslednje vzete le za izgled, toraj samo aproksimativne (približavne) če tudi približevalne vrednosti. Vsled tega bo tudi izvod naslednjih tehničnih preračunov vedno le aproksimativen, če tudi se mu ne more odrehati neka približevalna veljava. Natančno bi se dalo še le tedaj preračunati, kedar se bo vsled preiskave znalo, kolika je obilnost studencev, kako dolg je načrt in kolik razloček v višavi kar bo pokazalo niveliranje. Do tedaj naj velja pa ta preračun le za metodo ali način, po katerem naj se bo potem postopalo, kedar bomo dobili vse omenjene podatke natanko v številkah.

Dolgost vodovoda znašala bi po generalštabnem zemljevidu 8000 metrov.

Ako namestimo v podobici 2. vrednosti, dobimo

$$o = \sqrt{\frac{D \cdot H}{4 \alpha \cdot L}} = \sqrt{\frac{21.6 \cdot 0.23}{0.0012 \cdot 8000}} = \\ = \sqrt{\frac{4.968}{9.6}} = \sqrt{0.51} = 0.714 \text{ metrov.}$$

$f = \left(\frac{0.23}{2}\right)^2 \cdot 3.141 = 0.115^2 \cdot 3.141 = 0.0132 \cdot 3.141 = 0.0414$
toraj po podobici 1.

$Q = 0.0414 \cdot 0.714 = 0.02955 \text{ kub. mtr.} = 29.55 \text{ litr.};$
ker pa, kakor smo poprej že omenili,
vsako sekundo le 28.90 "
potrebujemo, nam bo še 00.65 litr.
vode ostajalo.

Toliko vode dajal bi nam toraj vodovod pri padu 21.6 metrov po napeljanih cevih, ki bi imele notranji premer 0.23 metra velik. Da bi pa vodovod, kakor je tega omenjal slavni odsek za 30.000 prebivalcev na dan za vsakega po 100 litrov ali pa na sekundo po 34.7 litrov vode dajal, morale bi se za ta slučaj cevi preskrbeti, katerim bi bil premer primerno povečan, ter bi moral najmanj 0.25 metra meriti. Ta mala razlika 2 centimetrov cevne premera na namerjeno daljavo 8000 metrov veljala bi po 15 goldinarjev vsakih 100 kilogramov cevi svojih 9478 goldinarjev 56 kr. več!

Preden si bodem usojal staviti predloge, dovolite, da napravim še eno opazko.

Dr. Lippich priporoča v svoji topografiji (krajepisu) Ljubljanski napravo artezijskih vodnjakov. Vse-

kako je mogoče, da bi nam studenci med Prežganjem in Utikom izvirajoči ne donašali zadosti vode. V tem slučaju bi se vendar-le po mojem nemerodajnem mnenju v ondašnjem pogorju morali začeti iskati podzemski studenci. Prav lahko je mogoče, da so visokost in fizikalčne razmere tistih studencev takošne, da bi se vsled taistih še morda na pritisku na višavo kaj pridobilo.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. sept.

Notranje dežele.

Misel na državno-pravno zvezo *Avstrije z Bismarkovo državo* zadobila je med nemško-liberalci že popolnoma kri in meso, ter se že razteza od Krkonoških gor pa do vinogradov, ki se ob Dravi in Sotli po goricah razprostirajo. Tudi štajarski liberalci so se je že poprijeli in jo skušajo povsod razširjati; kjer sta le dva ali trije skupaj, je že ta pogovor med njimi. To se pravi po domače, nemško-liberalci ob vsaki priložnosti kujejo Avstriji sovražne, ter veleizdajalne naklepe, za ktere so že zdavnej konopec zaslužili. Tako je štajarski poslanec dr. Foregger misel, da se mora Avstrija k Nemški priklopiti, razvijal v političnem društvu „Fortschritt“ v Laškem trgu tako-le: „Organska zveza, državno-pravna zveza mora se napraviti z Nemčijo in to ne v tem oziru, kakor so na pr. posamezne njene države z njo sklenjene, kajti kaj takega bi ne ugajalo Avstriji ne v historičnem in ne v dostojanstvenem oziru, temveč zveza se mora napraviti na podlagi enakih postav! Veste, kaj hoče to reči? Toliko, kakor da mora Avstrija postati nemškega cesarja vazal. Ker imajo na Nemškem le za Nemce narejene postave, ktere naj bi bile potem tudi našim nemško-liberalcem veljavne, Slovancov pa ondi ne poznajo in kjer bi jih vsled narodnostnega prava poznati morali, kakor, recimo na Poznanjskem in v Lužici, ondi jih tajé in ondašnji Slovani so prisiljeni v šoli in uradu le nemškega jezika se posluževati: si toraj naši liberalci tako želé zveze z Nemčijo, ker bi se potem na enakosti postav pri nas povsod le nemška pesem pela, kar bi nas popolnoma vdušilo. Na veliko srečo se nam ni treba preveč bati, kajti tolike kratkovidnosti in male domoljubnosti našim državnikom še vendar nikdo ne more prisojevati.

Govor poljskega poslanca *grofa Dzieduszyckega*, kterega je „Slovenec“ nedavno na prvi strani prinesel, premlevajo vsi nemški in slovanski večji časniki. S posebno zlobnostjo in slepo strastjo padli so pa nemško-liberalni židovski listi po njem in ga trgajo besedo za besedo, preiskavajoč, kje bi se dalo izlušiti kaj državnega izdajstva, kakoršnega smo v njihovih podjetjih povsod vajeni dobiti. Konservativni listi so pa z njim zadovoljni ter ga hvalevredno omenjajo, kar se govoru tudi spodobi. Resnica je in živa duša je ne more spodbiti, da je Avstriji obstanek le mogoč, ako se bode na slovanske narode opirala. Kdor tega ne verjame, opazuje naj le prevratno in veleizdajsko delovanje in romanje fakijske opozicije, nemških liberalcev! Ali so že imeli kedaj pošteno veselico, od kar so ob državno gospodarstvo prišli, pri kateri bi ne bili izražali vročih želj po egiptovskih loncih na Bismarkovem ognjišču. Ali so že trkali kedaj v poslednjem času, kedar so sami med saboj, z rujnim vincem, da bi ne bili napivali Bismarku in njegovemu stvoru: veliki Nemčiji, kamor jih z divjo silo srce vleče? Vse njihove veselice venča krona izdajalstva in na take ljudi se Avstrija, ktera ima še velikansko nalogo na iztoku, ne more in ne sme zanašati. Ona je toraj prisiljena podpore za bodočnost si pri vedno ji zvestih Slo-

vanih iskati, ako hoče svojo nalogo izvršiti in poljski grof je imel prav!

Dunajska mestna blagajnica ima že več časa hudo jetiko in si dotični mestni očetje glavo vbijajo, kako in s čim bi jo pregnali, jetiko namreč, in prazne predale v blagajnici zopet napolnili. Nove naklade se ve da ne bodo izostale, toda to še vse skupaj fakičnojnega srca ne potolaži, temveč skrbnejši župan se mora izvoliti in vse se bo na boljše obrnilo. Dosedanji župan, g. Uhl, naj se umakne, ker je vseskozi premalo fakičnojzen, t. j. premalo državnoizdajalski, svojemu tovarišu in sedanjemu podžupanu, dr. Prixu, ki je mož sicer ne po volji božji, pač pak po volji nemško-liberalcev; on se vsaj ne pomišlja in ne sramuje, kadar je treba Bismarku „hoch“ klicati ali na zdravje Nemčije piti, temveč če je treba še sam tako napitnico napravi. Kaj in čemu bo kdo potem še po polnih blagajnicah vprašal, kadar Uhla več ne bo na starešinskem stolu Dunajskem, saj bo zadosti če bo imela prestolnica prusoljubnega župana. Kadar bo Dunaj denarja potreboval, ga bodo že meščani davkoplačevalci skupaj znesli in če bo dosedanji davčni nastavek premajhen, se bo pa vijak še nekolikokrat zavrtel in poslednje moči davkoplačevalcev iztisnile, da se prazna mestna blagajna napolni. Kaj pa potlej? Nič; vsak Dunajčan, vsaj kolikor jih na liberalni evangelijski priseza, srečen bode, če tudi s praznim žepom; saj bodo imeli strogo nemško-liberalnega župana, kateremu bo Prusija bolj pri sreči kakor Avstrija in — Bosna bo mirna! O ti nori Dunaj ti! kedaj te bo pač pamet srečala, in spregledaš, da ti po tem potu ni zveličanja ni rešenja iz stisk in težav tega sveta. Župan te ne bo rešil iz finančne smole, naj bo že Peter ali Pavel, liberalno-pruski pa že celó ne — tak ti bo še najpred vrat zavil.

Vnanje države.

Kralj Milan nima posebne sreče, odkar se je pri Zemunu čez Savo prepeljal na avstro-ogersko zemljo. Poročali smo že, da v Budapeštu ni mnogo manjkalo in lahko bi se bila kraljevi srbski družini velika nesreča primerila, ko bi se ne bila zamudila vsled zakasnjenega vlaka in je vlak, s katerim bi se bil moral Milan peljati, ob navadnem času odšel, ki je blizu Kelenfölda iztira skočil. Na Dunaji se peljeta v nedeljo zvečer z generalom konjice grofom Rambergom, ki mu je pridružen v službenih zadevah, iz dvorne opere, kar se na Avgušinski cesti konj spotakne in pade. Oje se je zlomilo, Milan in Ramberg zlezla sta nepoškodovana iz dvorne kočije, namignila sta bližnjemu izvoščeku, da jih je na cesarski dvor domu potegnili.

V nedeljo dopoldne ob tri četrti na 11 prisopihal je dvorni vlak **ruske cesarske družine** v Vilno po železnici vseskozi z vojaki obkoljeni. V vlaku sedeli so: car, cesarica, veliki knezi Vladimir, Jurij in Nikolaj st. Spremljali so ga dostojanstveniki: Ministri Giers, grof Tolstoj, Posjet, Vanovski in grof Woronzov-Daškov. V Vilni še na polovico toliko ni bilo redarjev in drugih za varnost na Ruskem potrebnih pripomočkov, kakor so jih pa v Varšavo nagnali. Prebivalstvo je tolpomoma drlo na kolodvor, kjer so cara navdušeno pozdravljali. Po izstopu iz salona podala se je vsa cesarska družina v cerkev sv. Duha, kjer je tudi samostan enakega imena. Iz samostana podal se je cesar na Martovo polje, kjer so se bili vojaki v paradi nastavili. Po paradi sprejemala sta car in carica Vilniške dostojanstvenike duhovskih, civilnih in vojaških načelnikov. Po predstavi je bila mala obed in po taisti podali so se na pregled učnih zavodov. Koder so se pokazali, povsod sprejemal jih je narod s silno navdušenostjo, ker ni bil toliko na redarje navezan, kakor bodo pa Varšovci, kjer bo na vsakih par hiš, vrh tega pa še na vsakem ovinku in pri vsakem križem potu stal redar. Ob 1/4 na 5 dopoldne odpeljala se je vladarska družina najmočnejše slovanske države dalje proti — Varšovi, kamor so v ponedeljek ob 10. uri dopoldne prišli in so se takoj v cerkev podali in sicer najpoprej v pravoslavno rusko, potem pa še v katoliško. Cesar Franc Jožef popelje se tje kaj v ponedeljek na 14. t. m. Spremljal ga bo minister Kalnoky, kateri je na ruskem cesarskem dvoru jako priljubljena oseba še od tedaj, ko je bil ondi za poslanika.

V **Varšavi** so jih na 4. t. m. zopet več prijeli, ker so pri njih orožje slutili, katerega so tudi v resnici našli. V saksonskem vrtu prijeli so neznanega človeka, ki je pa v tistem trenutku že z revolverjem nameril in bi bil tudi vstrelil, ko bi mu ga ne bil redar iz rok zbil. Kakor se čuje, je nek večji oddelek nihilistov iz Petrograda v Varšavo prišel, ter se je deloma po okolici, deloma pa po mestu izgubil. Vsled tega, se vé da, je policija še bolj oprezna, kakor je bila do sedaj. Železnica iz Varšave v Skierniewice je popolnoma ograjena z vojaki, da bi se lahko za roke držali. Pri vsaki stražnici je pa glavna straža za dotični odsek železnice. Kolikor je bilo polkov, da imajo avstrijske imena, vse so postavili v Varšovo in Skierniewice, pruskega pa nobenega. Iz tega bi bilo skoraj nekako razvidno, kakor da bi nemškega cesarja ne bilo tje kaj.

Poskušeni umor pri menjevalcu denarjev Kannerju v **Hamburgu**, o katerem smo že poročali, da ga je hotel dovršiti nek anarhist Borneman, ima nekako posebno sličnost z Eisertovim umorom na Dunaji. Porsod so se opazovale skoraj da enake

okolščine in tudi v Hamburgu morilec ni hotel pravega imena povedati, temveč je lagal, da se za Bornemana piše. Ko so časniki njegovo sliko prinesli, je nek delavec po njej spoznal nekdanjega svojega sošolca, Lojzeta Königsberga iz Krivca, ter je rekel, čeravno hočejo naj ga preiščejo po životu, kjer bodo na levem komolcu precej dolgo prasko od zaceljene rane našli. Kakor je delavec rekel, tako so dobili. Hudodelec sicer taji, da on ni Königsberg in da še celó ne vé, ali je pod božjem solncem kaka vas, ki bi se ji Krivec reklo, toda nič mu ne pomaga. Tudi druge okolščine so mnogo k tem pripomogle, da so mu potegnili krinko iz obraza, ter ga imajo v pravi koži pred seboj. Zlodej imel je pa še dva ali tri tovariša, katerih sedaj tudi iščejo. Ravno tega išče sodnija iz Ottendorfa zaradi hudega telesnega poškodovanja, in to je morda bil vzrok, da si je anarhist drugo ime dal, kedar so ga po njem vprašali.

Framasoni in liberalci v Bruselji so besni in divji, da se kar penijo od jeze, napadli v nedeljo dopoldne katoliško procesijo, h kateri so katoličani od vseh krajev lepe kraljevine prihiteli peš in po železnici, kakor so bili ravno blizu ali daleč. Procesija začela se je ob 1/2 2 dopoldne, zvršiti se pa ni mogla, kajti framasoni so jo pretrgali in motili. Tolpomoma zaganjali so se v procesijo, trgali so ji križe in zastave ter jih gazili po blatu. Redarji, orožniki in vojaki skušali so red napraviti, toda ni bilo mogoče drugače, kakor da so morali tu pa tam krepko za orožje prijeti. Vsled tega so tudi veliko ljudi ranili. Ob treh se je bila procesija že popolnoma razdrla, kajti framasoni so čedalje huje pritiskali in jo na dvoje razganjali. Ko so v srce žaljeni katoliki videli, da jim pod takimi okolščinami ni mogoče sporeda ohraniti tu, jeli so se sili vmiikovati in proti peti uri že ni bilo niti dveh parov skupaj. Romarji iz daljnih krajev podali so se zopet na razne kolodvore, da bi se na svoj dom vrnili, pa tudi tu so jih morali orožniki pred besnimi framasoni in njihovimi pristaši z orožjem v roki čuvati in braniti. V očigled tolikošnjega razžaljenja državnega veroizpovedanja katoliški dnevniki odločno zahtevajo, da se mora stvar preiskavati in da policija po večjih mestih postane državna. Kakor v Bruselji, enako so liberalci tudi po Antverpnu divjali in na ondašnjem kolodvoru iz Bruselja vračajoče se romarje z zasramovanjem sprejemali. Tudi tukaj je bilo katolikom iz Bruselja prihajajočim le pod varstvom bajonetov mogoče se domu podati. Kolodvor v Antverpnu so liberalci oblegali celo noč.

Da reč pojasnimo za tiste, ki ne čitajo vsaki dan dotičnih poročil, le o kratkem povemo, da pri zadnjih volitvah so katoličani krepko na noge stopili ter volili večinoma konservativne poslance. Na to je moralo liberalno-framasonsko ministerstvo odstopiti. Obravnavali so med drugimi tudi šolske postave ter prejšnje framasonske zavrgli. Kaj pa, da je nastal zdaj velik krik, jok in stok od strani liberalcev, ter so osnovali neko liberalno procesijo (manifestacijo) in tirjali pred ministerstvom predruženje sprejetih šolskih postav in še marsikaj drugega. Ker je župan liberalcem procesijo dovolil, so tirjali tudi katoliki svojo, katero jim je moral tudi dovoliti. Pretekla nedelja je bila za to odločena, naj bi se pokazalo, kje je večina in kaj ljudstvo zahteva. Od vseh strani je katoliško občinstvo vkup drlo, da so železnice vse romarje komaj sprejemale. O polu dveh se je procesija do ministerstva začela; kako pa od laži-liberalcev motena in razkropljena je zgoraj povedano. Taka le je liberalna in framasonska prostost! Tako le je spoštovanje pravice katoličanov! Katoliški Slovenci, zdaj pa glejte, koga bote volili. Kakor si kdo postelje, tako bo ležal.

Izvirni dopisi.

Iz Kandije poleg Rudolfovega, meseca avgusta. Pot me pripelje tudi na Dolenjsko. Hoteč porabiti to priliko, podal sem se tudi proti Rudolfovem. Prišedši ves zdelan in truden od dolge vožnje v Kandijo, krenem jo v prvo gostilno s slovenskim napisom, da se odpočijem in okrepčam nekoliko svoje utrujene ude. Pri sosedni mizi je sedelo več gostov v živahnem razgovoru; jeden pa družbi čita glasno dopis iz nekega slovenskega dnevnika. Vse ga poslušam prav radovedno. Ko končá, vskliknejo vsi: „Ta jih je pa zdelal ta, te mestne očete!“ — Ko čujem tako živahen razgovor, postanem bolj radoveden, ter vlečem na uho vsako besedico, misleč si: „Lejte si no!“ ker tako redko prihajajo dopisi v „Slovenca“ iz Rudolfovega in okolice, znam še tvarine dobiti za dopis ali celó podlistek iz Kandije, in govorečim se še sanjalo ne bode o tem. — Pazno sem toraj sledil razgovoru mož okoli mize sedečih. Stvar je bila pa tudi važna, in modrovanje mož jako zanimivo. Zapopadek razgovora je bil blizu ta-le:

„Res so sebični ti meščanje, res! Ni jim dovolj, da imajo gimnazijo, in da jim oo. frančiškani oskrbujejo za malo število mestnih dečkov, komaj za

jeden razred broječih, čveterorazredno šolo. Ker v to šolo prihaja iz dežele mnogo učencev, ki v mestu bivajo, dajo mestu mnogo dobička. A s tem še niso zadovoljni. Spodletelo jim je sicer, da bi bili šolske sestre privabili v mesto, ter tako šolo naši občini vzeli, za katero je v prvi vrsti blagi dobrotnik podaril grad in posestvo Slatenek. Treba bode mestu zidati šolo dekliško; zategadel se prav toplo poganjajo, da bi se k mestu priklepile okoli ležeče vasi iz Šmihelske in Prečinske občine. Tega pa ne želé zaradi tega, da se naše dekleta več naučé, nego da dobé toliko število za šolo godnih otrok, da bi zamogli tudi dekliško šolo razširiti v tri- ali pa še celó štirirazredno. Radi tega bi morali tudi nekteri dečki hoditi v dekliško šolo, ne pa v deško, ki ima le za gotovo število prostora. Tudi sem čul, da nameravajo mestni očetje, to je oni, ki imajo besedo o šolskih rečeh, zabraniti sprejem v mestne šole ali pa vpeljati šolnino. Bo li naša občina odrekla priklep. Za svoja otroke, ki obiskujeta šolo v mestu, bi rad plačeval šolnino; ne ljuba bi mi pa bila izključba, ker bi se dečka ne mogla pripravljati za sprejem na gimnazijo. Poizvedoval sem o tej zadevi, pa reklo se mi je, da ostane, kaker je bilo; kajti modri mestni očetje morajo še le najti postavo, po kateri bodo smeli tako ravnati.“

Zopet drugi se oglasi ter govori svojim tovarišem blizu to-le:

„Če priklenijo vas Kandijane k mestu, ne oporekal bi tolikanj, ker se nosite že nekoliko bolj gosposki; tudi vaše hčere potrebujejo nekoliko bolj gosposke vzgoje; tudi jih veseli, če znajo nekoliko nemški zlobodirati. Za nas okoličane bi bila pa velika krivica in na kvar kmetijstvu. Svojega dečka pošiljam sicer v mestno deško šolo, če tudi mora celi dopoldan in popoldan v šoli sedeti, misleč si, da potrebuje večje vednosti, ker bi znal kedaj biti vojak. Za hčere mi je pa dovolj, da umejo brati, pisati, računati in šivati. Vsega tega pa se priučé v naši šoli. Nemščine ne potrebujejo, ker ne hodijo po uradih. Pa saj dandanes umejo po vseh uradih, izvzemši urada slovenske Novomeške gimnazije, tudi slovenski, ravno takisto tudi občujejo, ali bi vsaj imeli občevati s strankami. Če bodo pa morali vsi otroci brez razločka sedeti dopoldne in popoldne v šoli, kdo mi bode pa pasel krave in čuval nedorasle otroke.“

Takemu in enakemu modrovanju so jednoglasno prikimovali vsi navzoči gostje. Že sem mislil iti, da si tudi mesto nekoliko ogledam, ker se mi je mudilo. Kar se zopet drugi oglasi izmed družbe pri sosedni mizi.

„Veš kaj, France, na nekaj bi bil pa skoraj pozabil! Kaj si že čital o nekem „Kinderartnu?“ Kaj pa je to? „Inderarten“ se pravi po naše „vrt za otroke“, odreže se nagovorjeni. „Čemu pa tak vrt? Saj imajo v mestu skoraj vse hiše vrtove, kjer otroci lahko skačejo. Tudi ni ravno tako daleč iz mesta na prosto. Onkraj Krke, tam-le na Loki — je pravi vrt za otroke; saj jih je vedno vse polno.“ „Kaj pa praviš, — zavrne ga bolj večš tovariš. „Kinder-garten“ se zové nekaka šola za otroke, preden so zreli za šolo. V tej šoli bi radi učili otroke le nemški zlobudrati.“ — „Tacega vrta pa meščanom pač ni treba; saj tudi oni starši, ki se prištevajo prvim narodnjakom, govoré nemški s svojimi otroci, ki še ne umejo prekrizati se ali očenaša moliti, pač pa vedó „šendank“. Če mi ne verjameš, pa idi po hišah, in prepričaj se bodeš. Izjeme so le redke.“ „Pa saj se ondi čita, da nekakov gospod profesor namerava ustanoviti takov „Kindergarten“. So se mu mar Novomeški narodnjaki s tem prikupili, da nemški govoré z neodrasto deco?“ „Vidiš France, ti tega ne umeš, ker ne občuješ z gospodo. Jaz pa zvem marsikaj, ker v njih družbo zahajam in razne razgovore poslušam. Če bi ti kakemu narodnjaku, ki doma po nemški govori, to očitno v oči povedal, znal bi te še gor-le v ono luknjo, ki jo ravno zidajo, spraviti, češ, da ga žališ na časti. Zakaj so tolikanj kričali proti šolskim sestram? Rekli so, da bodo ponemčile dekleta. Pa to ni njih iznajdba; če se ne motim, je to trdil nek profesor, ki je tudi pri nas dobro znan, o nunski šoli v Ljubljani. Ker je on to rekel, mislili so si, mora že res biti. Naši učitelji pa pravijo, da imajo postave, teh se jim je držati; tako bi se jih držale tudi šolske sestre v mestu; tako se bodo ravnale v Šmihelu, kadar se naselijo. Da pa se bodo, dokaz so nam besede, ktere so lansko leto sami presvitli cesar rekli zastopnikom naše občine.

(Konec prih.)

Iz Mariborske okolice, 8. septembra. (Gospodarske zadeve.) Naši gospodarji, kar še jih semtertje med mestnimi posestniki životari, niso nič prav zadovoljni z letošnjo letino. Ne more se sicer reči, da bi bila letina slaba, pa hvaliti je tudi ne moremo, kajti vremenske razmere so bile celo leto take, da je mnogo tega, kar se je v spomladi kazalo, poznej pod nič prišlo. Tako je sadno drevje sicer jako lepo cvetelo, a obilno sadja je zdaj najti le na nekterih drevesih, ki stojé bolj v zavetji. Trta po vinogradih ni mogla naglo ovesti, ker je v tistem času bilo deževno in hladno; vsled tega se nastavljeni kabernki niso mogli razviti, in tako tudi tam, kjer sta smod in toča vinogradom prizanesla, ni obilne trgatve pričakovati.

Žitna polja so se pač precej dobro obnesla, in tudi ajda še zdaj lepo kaže, če je le prerano slana ne posmodi.

Tudi krme za živino so dobili gospodarji dovolj, le težko so jo bili spravili, zlasti seno, ki so ga morali nekteri po 14 dni plehati, preden je bilo suho.

Nasledek takšnih gospodarskih razmer bode ta, da bodo naši gospodarji sicer imeli za sebe in za živino potrebne hrane, a prodati ne bo nič ali pa tako malo, da gotovo ne bo zadostovalo za visoke davke in izvanredne potrebščine.

Denar naši gospodarji dobivajo večjidel le iz vinogradov; če ti odrečejo, tedaj denarja ni, in gospodar je celo leto v denarnih zadregah. In ker že leta in leta vinogradi slabo rodijo, je lahko razumeti, da se marsikterem gospodarju, ki še si je svoje posestvo ohranil, jako slaba godi.

Odkar ni več pravih vinskih letin, začeli so se gospodarji bolj s sadjerejo pečati. Kmetski in gospodski posetniki so že veliko mladih žlahtnih dreves zasadili, ki bodo gotovo v svojem času posestnikom lep dobiček prinašale.

Še prej in lepši dobiček pa brez dvombe kmetom prinašala umna živinoreja po nekterih krajih, kjer imajo dovolj primerne krme, zlasti konjereja. Za konjerejo po Štajarskem si posebno veliko prizadeva hvalavredno konjerejsko društvo v Gradci, ki je ravno zdaj za svoje ude izdalo jako dobro slovensko knjižico z naslovom: „Poučeni konjerejec“. Knjižica izdana in darovana je od štajarskega konjerejskega društva svojim društvenikom. V Mariboru 1884. Tiskal Ivan Leon. Konjerejsko društvo v Gradci je edino društvo, ki ima le svoj društveni namen pred očmi ter se na štajarske Slovence z enako skrbjo ozira, kakor na Nemce.

To je zdaj z nova pokazalo s tem, da je izdalo tako koristno knjižico za slovenske konjerejce. Ko bi o kmetijski družbi, ki je veliko večje važnosti za celo deželo, mogli isto trditi, bi nas jako veselilo, kajti tedaj bi se sčasoma semtertje gospodarske zadeve dale zboljšati, kar pa zdaj ni mogoče, ker se razun duhovnikov in nekterih posameznih zasebnikov nihče ne briga za našega kmeta. Bog daj, da bi se to kmalo na boljše obrnilo.

Iz Kremisa, 4. sept. Res, da ni prijetnejšega popotovanja kakor na parniku po lepi Donavi, posebno od Beča do gorenje-avstrijske meje, ali od tod (Pasava) do Beča; kajti odkrivajo se tu mesta in mestica znana iz starodavnih časov; romantične vinske gorice, vrhunci z razvalinami starih gradov ktera te spominjajo na marsikaj zanimivega iz turških, francoskih in drugih vojsk, kakor na pr. je razvalina pri Dörensteinu spomin vojske 1809. leta. Srečen je tisti, koji si zamore te kraje na parniku v ugodnih poletnih dneh ogledati in toliko krasoto narave uživati. Se vé, da si človek ne more kaj, da bi se ne spominjal na tiste mnogobrojne nesreče, ktere so se že pripetile in se še obetajo na cesti hladne Donave, ktere bog „Danubius“ v svoji razburjenosti od časa do časa povzročuje.

Najnevarniši za vožnjo po Donavi, bodisi za parnike ali druge vsakovrstne prevoznje je tu lesen most (mislim iz Abrahamovih časov) čez Donavo, kteri veže mesta Stein in Mautern. Dolgost tega edinega lesnega mosta čez Donavo, od Ulma do Belgrada, meri 390 metrov. Koze (Joch), na kterih počiva ta blaženi most so nekaj po 20 metrov narazen, skozi kterih prostor sukajo se parniki in vsakovrstne ladije. Vsled pičlega prostora pod tem mostom zadelo je že brezštevilno ladij, da so se potopili ljudje in blago. Komaj jo minulo dve leti, kar je parnik „Almas“ razdjel kozo tega mosta, a včeraj ob 7. uri zvečer pripetila se je parniku „Traun“ druga nesreča. Potopili so se mu trije pripeti vlačuni (Schleppe), v kterih je bilo čez 3000

gold. vrednega blaga, odposlanega iz Bavarskega, ktere je spuščal pod mostom. Veslarji zagledajo nevarnost, da se eden šlepov že utaplja, zapustili so jih v naglici in poskakali v pripete rešilne čolnice — toda žalibog enemu spodleti in pade v hladno Donavo ter zgine v valovih. Ko kapitan to zapazi, zapusti tudi on s parnikom te vlačune, ki so poškodovani ob mostu poginili, pa most tako poškodovali, da žugate dve kozi se zgruditi. Most se je mogel zapreti in bode zaprt za dva meseca. Morali bodo te dve kozi odstraniti, da vzdignejo pogreznjene šlepe, v kterih tiči toliko žlahtnega blaga. Skupne škode bode čez 100.000 gold., ktero svoto bode morala trpeti družba prevoznje. Tudi kapitan parnika „Traun“, Adam Laurer, je pomilovanja vreden, kajti tudi njemu bode okrajna sodnija zarad prestopa policijskih naredeb, po kterih bi smel samo dva šlepa pod mostom spuščati, žilce nategala; posebno pa zarad nepaznosti za človeško življenje ga kaznovala. Kdor ima nesrečo ima tudi sramoto.

Rožanski.

Domače novice.

(Umrl je) Wiljem grof Wurmbrand, c. k. kamornik in bivši predsednik kranjske katoliške družbe, v 79. letu svoje starosti 8. septembra ob 4. popoldne. Mrtvaški spreved je bil danes popoldne ob 4. iz spodnje Šiške na južni kolodvor. Truplo ranjcega prepeljalo se bo v Kirchau na Dolenjeavstrijskem, kjer ga bodo jutri popoldne v rodbinsko rakev k poslednjemu počitku položili. R. I. P.

(Imenovanje.) C. kr. stotnik v pokoji in računski diurnist v Ljubljani na Gradu, g. J. Salamon, imenovan je za c. kr. adjunkta v c. kr. kaznilnici za moške v Kopru.

(Kuga) po potokih in rekah rake še vedno davi. Lansko leto in letos spustili so v Gradašico več tisoč mladih rakov, toda vsi so ali poginili ali pa se bolelni okoli plazijo.

(V „Glasbene Matice“ šoli), na Bregu hš. št. 16, v I. nadstropji, se otvori poduk v ponedeljek 15. t. m. Poučevalo se bode v 6 oddelkih na glasovir; na godala z lokom: gosli, vijolo, čelo, kontrabas; v petji (zboru in samospetu); zrelejše učence od 3. letnika počenši pa tudi v glasbeni teoriji. Šolnina znaša 1 gold. ter se plačuje naprej. — Novi gojenci se vzprejemajo v šoli 12. in 13. dne t. m. dopoldne od 11.—12. in popoldne od 2.—3. ure. Vsi učenci in učenke naj se snidejo v nedeljo 14. t. m. ob 11. uri dopoldne v čitalniški dvorani, kjer naj se oglasijo tudi prejšnji gojenci. Odbor „Gl. Matice“.

(Toča) kakor lešniki debela in gosta, da bi jo bil kar grabil, vsula se je včeraj popoldne v Trstu in je šla, kar jo je le doli moglo, kakih 20 minut skoraj suha. Kakor „Laib. Ztg.“ poroča, bilo je tako hudo, da se je več ranjenih konj po Trstu videlo, po kterih se je kri cedila. Škoda, ki jo je napravila toča, je neki velikanska. Ležalo je še dve uri po hudi uri za 10 centimetrov ledu na debelo po ulicah.

(Iz poštne hranilnice.) Vodstvo tega zavoda je razposlalo okrožnico z računom za mesec avgust. Od 12. januarja 1883 do konca avgusta je 2,830.593 vložnikov shranilo 29,043.934 gl. 24 kr., a vrnilo se je 406.568 vlog z 18,527.678 gl. 24 kr. Pretečenega meseca bilo je 109.339 vložnikov s 5,088.159 gl. 89 kr. V VIII. skupini (Kranjsko, Štajarsko, Koroško) je meseca avgusta 7742 vložnikov shranilo 452.369 gl. 60 kr., a 1976 vložnikom se je vrnilo 203.176 gl. 11 kr.; v VII. skupini (Tirol s Voralbergom, Gorica z Gradiško, Trst, Primorje, Dalmacija) pa 6672 vložnikov s 383.180 gl. 35 kr., vrnilo se je 1472 vložnikom znesek 136.464 gl. 86 kr. Vseh knjižic je med ljudmi sedaj 408.694, med njimi je 7710 nemško-slovenskih. Iz okrožnice omenimo še to, da poštni urad odpošilja denar adresatom tudi v inozemstvo. Če na pr. hočeš denar poslati v Zagreb ali v Budapešto, v Berlin, v Pariz, v Ameriko itd., zamoreš to storiti s posredovanjem poštne hranilnice.

(„Odkritje Amerike“) je naslov čedne knjige s treh delov obstoječe. Izšla je nedavno v založbi tiskarne Kleinmayer & Bamberg, predelana po H. Majarju. Kratka vsebina je sledeča: Oče pripoveduje otrokom razgovarja se z njimi z umevno, domačo besedo najdenje Amerike (odkritje nekterim nič kaj ne dopade). V prvem delu podučuje, kako je Krištof Kolumb prvi Ameriko našel. V drugem delu govori

o Kortesu in njegovem delovanji v Mexiki. In v tretjem delu dopoveduje dela in dejanja Pisarova pri Peruvancih. Knjižica je prav mikavno pisana, le sem ter tje bi se znalo in dalo še kaj zboljšati; kar naj bi se zgodilo, ko bi se kedaj drugi natis oskrboval.

(Slovenec) posebno, sploh pa vsem Slovanom ponudila se bode prav kmalo lepa priložnost nekoliko več pozvedeti o naših bratih po Italiji. Odvetnik Karol Podreka v Starem mestu (Civiale) izdal bo knjigo „Slavia italiana“ imenovano, v kteri bodo popisani vsi tisti okraji na Italijanskem, kjer so kedaj prebivali ali še prebivajo Slovenci. Omenjeni odvetnik se bo posebno na Slovence oziral, ki še sedaj živé po Videmskem okraji sv. Petra. Knjiga se bo dobivala iz začetka le v Starem mestu pri pisatelju po 2½ laških lir ali nekako po 1 gld. 10 kr. našega denarja.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje in konec.)

IV. G. zbornični tajnik poroča o dopisu c. kr. okr. glavarstva v Kočevji, ktero se izreka za ustanovitev nasvetovanih kolektivnih zadrug z malo premembo. Ono namreč predlaga:

1. Za gostilničarje, posestnike hôtélov, kavarnarje, točarje žganja, najemne voznike v sodnem okraji Kočevskem jedno in sodnem okraji Ribniškem in Velikolaškem jedno zadrugo;

2. za trgovce vseh vrst, vstevši male prodajalce itd. v sodnem okraji Kočevskem jedno in v drugih dveh tudi jedno zadrugo;

3. za vse ostale obrte razen lončarjev v občini Dolenji vasi v sodnem okraji Kočevje jedno, za oba druga okraja tudi jedno zadrugo;

4. lončarji v občini Dolenji vasi naj bi imeli posebno zadrugo.

C. kr. okr. glavarstvo omenja dalje, da bode delalo tudi na ustanovitev zadruge mlinarjev in žagarjev v celem političnem okraji.

Odešek se strinja s temi predlogi ter omenja, naj se c. kr. okr. glavarstvu tudi poroča, da zbornica hoče obrtovalce na sedeži političnega, oziroma na sodnega okraja v tej zadevi zaslišati.

Poročevalec stavi predlog:

C. kr. okr. glavarstvu naj se v tem zmislu poroča.

Predlog se vzprejme.

X. G. zbornični tajnik poroča, da c. kr. okr. glavarstvo v Postojni z dopisom z dne 4. avgusta t. l. naznanja, da je z obrtnimi zadrugami, kakor jih je predlagala zbornica, zadovoljno ter meni, naj bi se na kak način obrtovalci prej zaslišali.

Odešek meni, naj bi se c. kr. okr. glavarstvu poročilo, da je zbornica pripravljena zaslišati vdeležence o ustanovitvi zadrug na sedeži obrtnega oblastva, oziroma na sedeži sodnih okrajev. Toraj stavi predlog:

Zbornica naj to c. kr. okr. glavarstvu naznani.

Predlog se vzprejme.

XI. G. zbornični tajnik poroča, da je c. kr. okr. glavarstvo v Ljubljani z dopisom z dne 22. avgusta t. l. naznanilo, da se v splošnem strinja z mnenjem zbornice o ustanovitvi zadrug. Povabilo je jeden del obrtovalcev v 2. dan septembra t. l. v Ljubljano v posvetovanje ter izreka željo, naj bi zbornica poslala jednega zastopnika k zaslišanju vdeležencev v zmislu §. 106, zakona z dne 15. marea 1883, drž. zak. št. 39.

G. poročevalec priporoča v imenu odseka predlog: Zbornica naj želji ugodi.

Predlog se vzprejme.

G. J. Baumgartner predlaga: Tega posvetovanja naj se razen g. tajnika vdeležita zbornika gg. M. Pakič in V. Petričič.

G. V. Petričič predlaga, naj se mestu njega izvoli g. A. Klein.

Pri glasovanji se vzprejme predlog g. J. Baumgartnerja s spremembenim predlogom g. V. Petričiča.

Razne reči.

— Pastirske liste izdalo je povodom tri-dnevnic na čast Marijnegaj rojstva več škofov. Med tistimi je posebno omeniti oni kardinala, kneza- in nadškofa Schwarzenberga v Pragi, ki je v prekrasnih besedah svoje verne opozoril na težavno stališče sv. očeta, kot vidnega poglavarja sv. cerkve. Tudi Dunajski nadškof ter škofa Linški in Tridentinski izdali so dotične pastirske liste.

— V Avstralijo odplula bo konec tega meseca vojna korveta iz Pulja. Podala se bo po adrijskem v srednje morje, kjer bo pred svojim prestopom v atlantično morje obiskala Gibraltar. Od ondod obrnila se bo ob zapadnih obalah afriških do Capstadta, od koder pojde po iztočni afriški strani v Avstralijo. Ondi bo obiskala tri mesta: Melbourne, Sydney in Auckland. Iz Avstralije obrnila se bo proti domu memo otokov Java, Borneo in Cejlon po rdečem morji, kjer se popelje nedaleč od tistih krajev, ki sedaj Mahdi po njih razsaja. Preko Sueškega prekopa priplula bo v srednje in od ondod v adrijsko morje. Kdor bi imel kako naročilo gledé trgovine ali obrtnije za ondašnje kraje, naj jo sporoči v enem tednu deputaciji Tržaške borze, ktera bo vse izročene naročila predložila zapovedništvu omenjene c. kr. vojne korvete. Vsled ukaza in na zahtevanje c. kr. pomorskega ministerkega oddelka, bodo naše vojne ladije poleg svojih vaj tudi avstrijsko trgovino razširjale po prekmorskih deželah.

— Knez Bismarck in eksc. Windthorst — součena. Kdo bi si mislil l. 1832, ko sta univerzo v Göttingu jela obiskovati dva novodošla jurista, da bota ta dva kedaj vodji tako mogočnih in pa tako nasprotnih si strank. Bismarck se je vpisal na omenjeni univerzi o Veliki noči l. 1832, Windthorst pa o sv. Mihelu istega leta. Zdaj je Bismarck državni kanceler in diplomatični zastopnik protestantizma, Windthorst pa vodja katoliške stranke na Pruskem.

— Vlak po muhah vstavljen. Iz države Illinois v severni Ameriki se poroča, da je prišlo nekega večera na železnični most toliko takozvanih mormonskih muh, da se je moral vlak vstaviti. Bilo jih je dva čevlja na visoko in privabila jih je luč k lokomotivi. Še le ko so muhe pometali z lopatami z mostu, mogel je vlak dalje.

— Dobra je ta! Nekdo išče stanovanja in pride v hišo, kjer vidi zunaj listek. „Ali imate kaj otrok?“ — vpraša gospodar. „Ne, nimam jih“ — pravi gostač. „To je dobro, kajti družinam z otroci ne oddajam stanovanja.“ — „Ali imate pri vas kaj otrok?“ — vpraša gostač gospodarja. „Da imam štiri!“ — „Zal mi je pravi gostač, kjer imajo otroke, ne jemljem stanovanja. Z Bogom.“

Telegrami.

Dunaj, 10. sept. „W. Ztg.“ prinaša cesarski patent, ki gališki deželni zbor k zopetnemu zasedanju sklicuje na 12. t. m.

Solnograd, 9. sept. Velikoposestvo vilolo je konservativne poslance. Deželni zbor imel bo sedaj 15 konservativnih in 10 liberalnih poslancev.

Neapelj, 10. sept. Kralj je včeraj vse večje bolnišnice obiskal, kjer je kolera; hodil je od postelje do postelje in celó umirajočih se ni bal, bolnike je pa tolažil. Zapovedal je strogo na to paziti, da se živež ne bo podraževal. Kraljevo obiskovanje napravilo je globok vtis in to še tem več, ker je redar, ki je bil v kraljevem spremstvu sam za kolero zbolel. Zdravnikov jim primanjkuje. Od včeraj opoldne zbolelo jih je osemsto za kolero.

Pariz, 9. sept. Vsled kitajske trmoglavosti sklicale se bodo kamore, kjer se bo sklenila oficijelna objava vojske, ktero misli Francoska Kitaju napovedati. Admiral Courbet pripravlja se že za nov napad. Zasedeno Formozo bodo Francozi opustili, ker se bodo skušali kaj večjega polastiti.

Bruselj, 10. sept. Senat izrekel je svojo nevoljo nad nedeljskimi izgredi.

Bruselj, 10. sept. Guverner in mestni prokurator pooblastila sta se, da začneta preiskavo zaradi izgredov, ki so se v nedeljo pri napadu katolikov ondi godile.

Poslano.

Gospod vrednik!

Nedavno ste mi dovolili prostorček, da sem „pod črto“ razodel žalost, ki me je bila „obšla“ povodom prebiranja nekega „radikalnega“ tednika, kateri je v „Slovencu“ sam rad „našel“ nekaj, kar drugim bralcem ni prišlo pred oči, vrh tega še je vrlemu dnevniku konservativnemu zaničljivo poskusil eno zasoliti. Račite mi, prosim vljudno, znova „odstopiti“ malo prostora, ker so me počastili z vrsticami, ki so pa osnovane na krivi, na celó inačiči podlagi, kakor je bila moja.

„Odgovor“ namreč trdi, da sem jaz „presojeval“ sostavek „o slovenskem jeziku in naših dnevnikih“. Kdor je moje vrstice bral, mogel se je na prvi pogled prepričati, da sem kazal samo na

orožje, s kakoršnim se tudi slovenski „liberalizem“ vojskuje.

Pač povsem nepotrebna je toraj opomba, rekši, da brez osnovane trditve naj nihče ne piše. Rekel sem, da so nekteri „naši“ časniki začeli tekrovati z nemško-židovskimi. Moja trditev ni ostala brez dokazov, bila je osnovana. A naj bi „pobil ali popravi“ dotični članek, to še mi na misel ni prišlo.

Sicer pa, kar se tiče pomot pri dnevnikih, kdo bi jih vzel za hudo, če le pozna vredništvne razmere?*) Prijatelj, ki sem mu enkrat tožil o tiskovnih pomotah, je menda prav odgovoril, ako je rekel, da dnevnikov ne smem soditi tako, kakor leposlovne časopise.

In ako „radikalni“ časnik resnico prevračajoč pravi, da sem rečeni spis presojeval, to zopet konstatujem kakor nov dokaz za trditev, da so nekteri naši listi, „naši“ le po besedi, iz katerih pa veje neslovenski, židovsko-nemški duh.

Z odličnim spoštovanjem

—a—

Na Štajarskem, 6. septembra 1884.

*) Nedavno je slovenski tednik „Slovenec“ zopet oponašal (po svoji „maniri“), da je pisal „pred dvema letoma“, da toraj sklanjati ne zna; a bodi mu tu z vso resnicoljubnostjo povedano, da tista pomota je bila popravljen v rokopisu, a stavec je popravek bodisi zaradi naglice, bodisi kako drugače prezrl in tako je pomota ostala. In tako se pri dnevnikih stokrat zgodi. Mar li tega tednik ne vé? Vr.

Zahvala in prošnja.

Vsem častitim gospodom duhovnikom, kateri so blagovolili poslati dar za nagrobni spominek umrlemu častitemu gospodu Janezu Ožmecu, župniku v pokoju, se župnijski urad pri sv. Tomažu presrečno zahvaljuje in ob enem še drugih darov najvljudneje prosi. Kdor hoče še kak dar poslati, prosimo, da stori kmalo, ker se želi spominek v kratkem času naročiti in potem postaviti.

Sv. Tomaž nad Veliko Nedeljo, 6. septembra 1884.

Tuji.

8. sept.

Pri **Maliči**: Knez Wrede, zasebnik, iz Trsta. — Wohl in Neumann, trgovca, z Dunaja. — Karl Baritz, zasebnik, iz Pulja. — Edvard Kechl, knjigovodja, s soprogo, iz Pulja. — V. Pfeifer, dež. poslanec, s Krškega. — Josip Belten, zasebnik, iz Sevnice. — Vitez Schneider, grajščak, iz Kamnika.

Pri **Sonu**: Vitez Heinrich Baldini, zasebnik, iz Trsta. — V. Radović, zasebnik, iz Lužice. — Pavel Pajrana, zasebnik, iz Verone. — T. Milanović in M. Szeleno, trgovca, iz Milanovaca. — Grof Lenart Varmo, grajščak, s soprogo, iz Doba. — Dr. Lovrene Gregorič, zdravnik, iz Doba.

Pri **Tavčarji**: Hugon Pollmann, vradnik, z Dunaja. — Marija Samitz, zasebnica, iz Trsta. — Vinc. Valsasini, zasebnik, iz Monze.

Pri **Bavarskem dvoru**: Mayerhofer, posestnik, iz Feldkirehna. — Squarz, posestnik, iz Mekinj. — Schwarzel, posestnik, iz Brda. — Dr. Karl Hirsch, zdravnik, s soprogo, z Dunaja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Karl Mortenthaler, računski sovetnik, s sinom, iz Döblinga. — Adolf Schwarz, zasebnik, iz Gradca. — Jurij Gruden, zasebnik, iz Keckemeteta.

Pri **Avstrijskemu caru**: Klemenec in Kramar, posestnika, s Krškega.

Umrli so:

5. sept. Ludmila Belič, šivilja, 22 let, na Bregu, št. 14, jetika.

6. sept. Franca Hegler, sirota, 14 let, Kravja dolina št. 11, oslabljenje moči.

8. sept. Lenka Avbel, gostija, 67 let, Kravja dolina št. 11, Marasmus.

V bolnišnici:

6. sept. Marija Andšek, gostija, 51 let, jetika. — Jožef Škrjanec, gostač, 67 let, vsled raka v želodcu.

Eksekutivne dražbe.

16. sept. 1. e. džb. pos. Primož Kovač iz Paka, 5555 gl. Vrhnika.

17. sept. 1. e. džb. pos. France Petrič iz Loga št. 17, 750 gl. Ljubljana.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

10. septembra.

Papirna renta po 100 gl.	80 gl. 75	kr.
Sreberna	81	50
4% avstr. zlata renta, davka prosta	105	10
Papirna renta, davka prosta	95	85
Akcije avstr.-ogerske banke	847	—
Kreditne akcije	297	20
London	121	60
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	75
Francoski napoleond.	9	66
Nemške marke	59	55

Od 9. septembra.

Ogerska zlata renta 6%	122 gl. 50	kr.
„ „ 4%	92	—
„ „ papirna renta 5%	88	60
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 106	—
„ „ Länderbanke	98	25
„ „ avst.-oger. Lloyd v Trstu	545	—
„ „ državne železnice	302	25
„ „ Tramway-društva velj. 170 gl.	211	—
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124	50
4% „ „ 1860	500	134
Državne srečke iz l. 1864	100	170
„ „ 1884	50	169
Kreditne srečke	100	176
Ljubljanske srečke	20	23

Z Bogom!

prav pristrčno kličemo prečastitemu o. Hermanu Venedig-u pri njegovem odhodu iz Kamnika.

Več Kamničanov.

J. pl. Trnkóczy,

lekar „pri zlatem samorogu“,

priporoča in razpošilja s poštnim povzetjem

Marijaceljske kapljice

za želodec,

MARIA-ZELLER
TROPFEN
NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKOCZY
LAIBACH 1 STUCK 20.

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodcu, bitje srea, zabasanje, gliste, bolezni na vraniči, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 Steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 glod.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istinite Marijaceljske kapljice dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani pri J. pl. Trnkóczy-ju. Razpošiljava se le jeden tucat.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stojčim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkóczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezn na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit uspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostil mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezni priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najpristrčnejšo zahvalo, zvsem spoštovanjem udani

Franc Jug,

(23) posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolezni; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči sokli in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

najboljše vrste, izborna zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

c. k. priv.,

ne smele bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpjenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dežele izvrše se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.